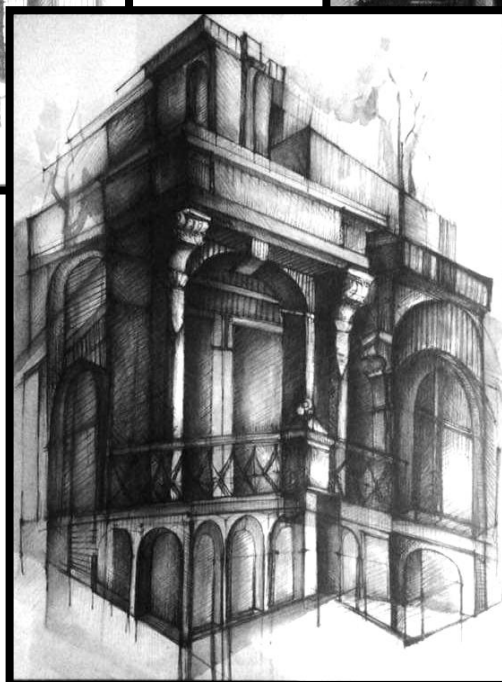
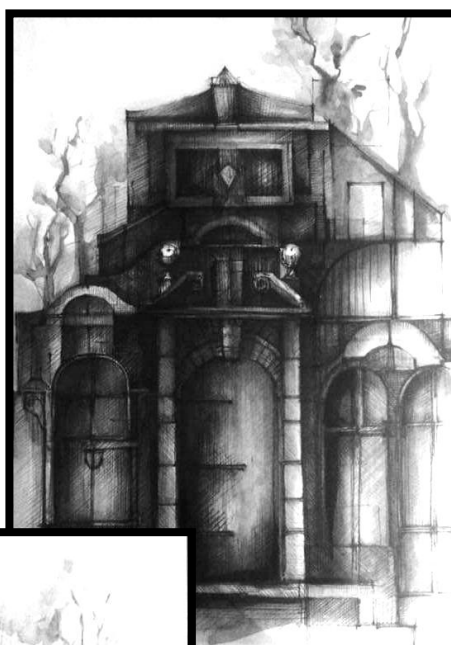
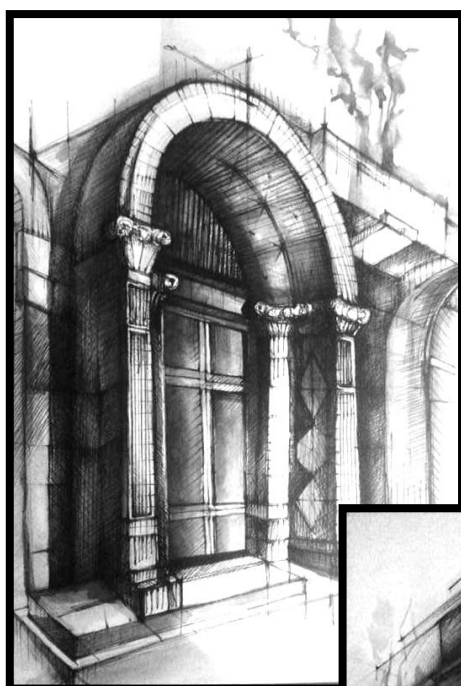


**UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI**

**Artele plastice**

# **MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A LIMBAJULUI VIZUAL**

**Indicații metodice**



**Chișinău  
2021**

**UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI**

**FACULTATEA URBANISM ȘI ARHITECTURĂ  
DEPARTAMENTUL ARHITECTURĂ**

**Artele plastice**

**MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A LIMBAJULUI VIZUAL**

**Indicații metodice**

**Chișinău  
Editura „Tehnica-UTM”  
2021**

**CZU 75:72(076.5)**

**H 12**

Indicațiile metodice *Modalități de dezvoltare a limbajului vizual* sunt destinate studenților anului II, specialitatea *Arhitectura, Design de interior*. Scopul lucrării constă în familiarizarea studenților-arhitecți cu subiectele practicii Desen-Pictură și modalitățile de formare și dezvoltare a limbajului vizual, cu principiile estetice și aplicarea lor în practică, sensibilizându-i față de frumosul valorilor naționale și culturale, totodată, dezvoltându-le imaginația și creativitatea.

Autor: lector universitar M. Hadji-Bandalac

Redactor responsabil: conf. univ., dr. arh. A. Carpov

Recenzent: conf. univ., dr. Ecaterina Țărnă

**DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII**

**Hadji-Bandalac, M.**

Modalități de dezvoltare a limbajului vizual. Artele plastice: Indicații metodice / M. Hadji-Bandalac; redactor responsabil: A. Carpov; Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Urbanism și Arhitectură, Departamentul Arhitectură. – Chișinău: Tehnica-UTM, 2021. – 65 p.: fig., tab.

Referințe bibliogr.: p. 38 (16 tit.). – 50 ex.

ISBN 978-9975-45-661-6.

75:72(076.5)

H 12

---

Bun de tipar 13.01.2021

Formatul 60x84 1/8

Hârtie offset. Tipar RISO

Tirajul 50 ex.

Coli de tipar 8,0

Comanda nr. 02

---

2004, UTM, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 168

Editura „Tehnica-UTM”

2045, Chișinău, str. Studenților, 9/9

**ISBN 978-9975-45-661-6.**

**© UTM, 2021**

## CUPRINS

INTRODUCERE .....	3
1. IMPORTANȚA LIMBAJULUI VIZUAL .....	4
1.1. Valoarea estetică a arhitecturii .....	5
1.2. Frumusețea naturii.....	7
1.3. Conținutul practicii .....	9
1.4. Indicații privind activitatea individuală a studentului.....	13
2. INDICAȚII METODICE ȘI TEHNICE PRIVIND ÎNDEPLINIREA SUBIECTELOR.....	14
2.1. Subiectul practic nr.1. Elemente, detalii arhitecturale .....	14
2.2. Subiectul practic nr.2. Peisaj rural .....	20
2.3. Studiul practic nr.3. Peisaj urban .....	22
2.4. Studiul practic nr.4. Chișinăul vechi.....	25
2.5. Studiul practic nr.5. Monumente de arhitectură din Chișinău .....	26
2.6. Studiul practic nr.6. Arhitectură modernă.....	28
2.7. Studiul practic nr.7. Compoziție tematică.....	29
2.8. Structura și conținutul lucrării finale .....	31
Dicționar de termeni.....	36
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE.....	38
ANEXE.....	39

## INTRODUCERE

Practica *Desen-Pictură* este prevăzută în anul II de studii, semestrul IV, și reprezintă o continuare a procesului instructiv la Departamentul Arhitectura. Unitatea de curs este strâns legată de alte obiecte studiate la facultate. Combinarea și consolidarea cunoștințelor obținute la orele academice de pictură, desen, perspectivă, geometrie, coloristică sunt necesare pentru perfectarea continuă a măiestriei artistico-plastice a viitorului arhitect în desfășurarea practicii la nivel.

Scopul practicii este acumularea și aprofundarea cunoștințelor teoretice și a deprinderilor practice privind formarea și dezvoltarea limbajului vizual, observarea și analiza valorilor naționale, culturale și formarea judecăților de gust. În același timp, verificarea adevărurilor tehnico-științifice asimilate și transformate în convingeri personale, formarea priceperilor, contribuind la calificarea profesională a viitorilor arhitecți. Practica *Desen-Pictură* asigură contactul studenților cu opera de artă din cadrul unui ansamblu urbanistic, sensibilizându-i față de frumosul estetic.

În acest context, lucrarea *Moduri de dezvoltare a limbajului vizual* este obiectivată de stabilirea fundamentelor teoretico-metodologice în valorificarea aspectelor de dezvoltare a limbajului vizual la studenții-arhitecți, de identificarea și decodificarea comunicării arhitecturale. În funcție de contextul și mesajul lucrării, *limbajul vizual* are un impact estetic asupra receptorului-observator. Considerăm esențial în domeniul arhitecturii, proiectării și comunicării vizuale, bazată pe puterea mesajului semantic, să se acorde mai multă atenție modalităților de dezvoltare și formare a limbajului vizual, observațiilor și contemplării, cercetării arhitecturii vizuale, care ne informează și care diferă de la o epocă la alta prin diversitatea creativă și semnificativă a limbajului. Drept notă: „arta, ca limbaj al formelor concretizate în volume arhitecturale construite din piatră sau din materie sonoră, este un germene, sămânța din care se poate ridica vrejul fermecat” [11, p.74]. În urma celor expuse, menționăm că realizarea variatelor schițe, lucrări artistice la Pictură-Desen, îi va perfecționa limbajul vizual al studentului, acumulând, totodată, experiențe estetice la nivel individual.

Conținutul lucrării *Modalități de dezvoltare a limbajului vizual* este expus astfel: viziune generală; capitolul I – importanța limbajului vizual, conținutul practicii la Desen-Pictură, se propune identificarea noțiunii *frumos* în artă și natură, cunoașterea și receptarea valorilor naționale; apoi continuă cu un capitol destinat temelor practice și modurilor de reprezentare a diverselor elemente și componente arhitecturale, edificii istorice și culturale, contemporane, compoziții tematice etc. La fiecare temă sunt propuse subiectele, regulile de reprezentare, materialele și instrumentele de lucru. În viziunea noastră, studentul trebuie îndrumat și învățat să analizeze, să observe, să studieze conținutul formelor arhitecturale, care vizează atât edificii culturale, peisaje și motive arhitecturale, cât și elemente decorative din parcuri, scuar, motive de artă populară.

Prezenta lucrare conține o serie de materiale științifico-practice legate de formarea și dezvoltarea limbajului vizual, iar fiecare temă cuprinde exemple cu schițe, lucrări pentru fiecare subiect.

Această lucrare include activități de învățare și evaluare, atingând, ca obiectiv, dezvoltarea următoarelor abilități artistico-plastice la viitorul arhitect:

- perceperea naturii în spațiul tridimensional și redarea ei pe suprafața bidimensională;
- perceperea esteticului valorilor culturale din Republica Moldova;
- perfectarea simțului proporționării;
- perfectarea capacității de redare a perspectivei liniare și spațiale (aeriene);
- perceperea culorilor după natură;
- dezvoltarea capacității de valorizare a creațiilor artistice;
- perceperea limbajului vizual, simbolic al edificiilor istorice și culturale;

- dezvoltarea imaginației creative;
- obținerea expresivității cromatice și liniare prin intermediul schițelor, studiilor de scurtă durată.

Procesul educațional de formare a studenților-arhitecți relevă necesitatea instruirii lor în spațiul naturii și are scopul de a sensibiliza studentul-arhitect, ajutându-l să perceapă, să aprecieze și să creeze frumosul autentic, totodată, impunând dezvoltarea simțului estetic în conformitate cu regulile frumosului, armoniei, echilibrului, expresivității existenței sociale.

Lucrarea se încheie cu un mic dicționar explicativ de termeni, bibliografie și anexe.

## 1. IMPORTANȚA LIMBAJULUI VIZUAL

A dezvolta limbajul vizual la studenții-arhitecți este important, pentru că acesta reprezintă instrumentul de bază în crearea operelor estetice și formarea viziunii profesionale. Un rol important în ceea ce privește afirmația arhitectului sau artistului prin intermediul operei îl explică C. Ailincăi care susține că „încărcătura acesteia este inseparabilă de limba exprimării sale” [1, p.11].

Toate formele vizuale solicită a fi percepute, având la bază jocul de linii, forme, dimensiuni, proporții, culori, cu accent pe armonie și unitate, făcându-ne să căutăm mereu analogii sau trăsături comune.

Observațiile sistematice asupra formelor, volumelor, proporțiilor, totodată, exersările coloristice în diversele tehnici și materiale plastice dezvoltă perceperea mai profundă a spațialității, a esteticului și frumosului ce ne înconjoară.

În zilele de azi, frumosul și adevărul sunt apreciate și percepute diferit, experimentându-se prin jocuri de culori, linii, forme inovative cu accent pe expresivitatea artistică fără a cunoaște mesajul și semnificația în sine a limbajului. Pe lângă reflectarea specificului activității profesionale, limbajul scoate în evidență și nivelul cultural al studentului-arhitect, precum și nivelul său de inteligență.

Putem menționa că procesul de formare și dezvoltare a limbajului vizual cu caracter estetic la studenții-arhitecți ar putea fi determinat și de un anumit „climat cultural, de matricea ideologică a unei epoci”. În acest sens, considerăm că este oportun să examinăm funcțiile limbajului artistic stabilite de către D. Mihăilescu care afirmă că „limbajul nu poate fi redus numai la momentul transferului de informații” [15, p.573]:

- *funcția de fixare* (în cazul dat, limbajul fixează o experiență individuală sau de grup, reflectând ceva simbolic, forme specifice care reprezintă realități obiective și subiective din lumea înconjurătoare) [Ibidem];

- *funcția de exprimare* (limbajul exprimat în semne adecvate, purtătoare de informații; în acest caz, obiectele, fenomenele și procesele sunt înlocuite cu simboluri capabile să reprezinte anumite semnificații caracteristice; funcția limbajului este de a exprima și a comunica un anumit conținut codificat, fie grafic, fie pictural, fie vizual, care este utilizat în timp și spațiu) [Ibidem];

- *funcția de comunicare* (dialogul în artă, între emițător și receptor apare diferit de dialogul vorbit; în acest caz, emițătorul se exprimă utilizând limbajul plastic sau grafic, iar receptorul răspunde în altul – verbal, fapt ce explică pierderi de sens; schimbul de informații prin intermediul unor simboluri semantice și estetice este sesizat datorită sensibilității și înțelegerii umane, capabil să perceapă contexte, nuanțe și sensuri; în atare caz, emoțiile facilitează comunicabilitatea în artă) [Ibidem];

## REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Ailincăi C. Introducere în gramatica limbajului vizual. Ediția a III-a. Iași: Polirom, 2010. - 231 p.
2. Arnheim Rudolf. Arta și percepția vizuală. O psihologie a văzului creator. Ediția a II-a. / Traducere de Ionescu F. București: Polirom, 2011. - 503 p.
3. Benedetto Croce. Estetica privită ca știință a expresiei și lingvistică generală. / Traducere de Dumitru Trancă. Editura Moldova, 1996. - 185 p.
4. Bruno Zevi. Cum să înțelegem arhitectura. / Traducere de Lăzărescu C., Șora S., Ghelerter L. București: Ed. Tehnică, 1969. - 285 p.
5. Costerin N. P. Desenul. Chișinău: Lumina, 1988. - 248 p.
6. Cucoș C. Educația estetică. Iași: Polirom, 2014. - 224 p.
7. Dessoir M. Estetica și știința generală a artei expuse în trăsăturile lor principale. / Traducere de Val. Panaitescu. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2018. - 406 p.
8. Eco U. Istoria frumuseții. / Traducere de Sălișteanu O. București: Enciclopedia Rao, 2005. - 439 p.
9. Macavei Elena. Pedagogie. Teoria educației. Educația XXI. Vol. II. București: Editura Aramis, 2002.
10. P.A. Michelis. Estetica arhitecturii. București: Editura Meridiane, 1982.
11. Mociulschi A.L. Artă și comunicare. București: Curtea Veche Publishing, 2013. - 111 p.
12. Starobinski J. Emblemele rațiunii. / Traducere de Pop I., 1789. București: Editura Meridiane, 1990. - 216 p.
13. Tolstîh V.I. Educația estetică. Chișinău: Lumina, 1986. - 248 p.
14. Șușală I.N., Bărbulescu O. Dicționar de artă. Termeni de atelier. București: Sigma, 1993. - 302 p.
15. Hadji-Bandalac M. Aspecte privind dezvoltarea și funcționalitatea limbajului vizual în comunicarea și formarea estetică. Materialele Conferinței Științifice Internaționale „Preocupări contemporane ale științelor socioumane”, ediția a X-a, Chișinău: ULIM, 2020, p.569.
16. Hadji-Bandalac M. Importanța educației valorilor estetice în formarea profesională inițială a arhitecților. Materialele Conferinței Științifice Internaționale „Educația din perspectiva valorilor”, ediția a XI-a, București: EIKON, 2019, p.228.